

بررسی رابطه بین رفتار شهروندی سازمانی و خودکارآمدی شغلی در بین معلمان مدارس مقطع ابتدایی

شهرستان بوشهر

سکینه سلطانی^۱، فرخنده گرته زاده^۲، شهلا سنائی^۳، عصمت محمدی^۴

۱- آموزگار پایه چهارم اداره آموزش و پرورش شهرستان بوشهر

۲- آموزگار پایه سوم، اداره آموزش و پرورش شهرستان بوشهر

۳- آموزگار پایه چهارم اداره آموزش و پرورش شهرستان بوشهر

۴- مربی پرورشی دبستان دخترانه فدک، اداره آموزش و پرورش شهرستان بوشهر

چکیده

امروزه سازمان‌ها به طور قابل توجهی در زندگی مردم نفوذ کرده اند، به گونه ای که افراد روزانه با سازمان‌های متعددی در تماس هستند، انسان‌ها بیشتر عمرشان را در سازمان‌ها یا در رابطه با سازمان‌ها سپری می‌کنند و این موضوع نشان‌دهنده اهمیت جایگاه سازمان‌ها در دنیای کنونی است. یکی از متغیرهایی که در سازمان‌ها مهم به شمار می‌آیند، هدف این پژوهش بررسی رابطه بین رفتار شهروندی سازمانی و خودکارآمدی شغلی معلمان مدارس مقطع متوسطه آموزش و پرورش بوشهر بود. نمونه‌ی آماری شامل ۱۵۰ نفر از معلمان که بصورت تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. برای انجام این پژوهش از سه پرسشنامه عدالت سازمانی چستر و همکاران با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۹ و رفتار شهروندی سازمانی اورگان و کانوسکی با ضریب آلفای ۰/۷۸ و پرسشنامه خودکارآمدی شرر و همکاران با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۳ استفاده شد. ($P < 0.001$) نتایج نشان داد که بین عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی و خودکارآمدی شغلی در سطح رابطه‌ی مثبت معنی‌داری وجود داشت. بین کارکنان زن و مرد از لحاظ عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی و خودکارآمدی شغلی تفاوت معنی‌دار وجود نداشت. بین کارکنان رسمی و قراردادی از لحاظ خودکارآمدی تفاوت معنی‌داری وجود داشت و تحقیق رگرسیون نشان داد که فقط عدالت رویه‌ای پیش‌بینی‌کننده معنی‌داری برای خودکارآمدی شغلی کارکنان است. از مولفه‌های رفتار شهروندی سازمانی نوع دوستی و وجدان کاری پیش‌بینی‌کننده معنی‌داری برای خودکارآمدی شغلی بوده ولی سایر مولفه‌های رفتار شهروندی پیش‌بینی‌کننده معنی‌داری نبوده. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی پیش‌بینی‌کننده معنی‌داری برای خودکارآمدی شغلی بودند.

کلیدواژه‌ها: رفتار شهروندی سازمانی، خودکارآمدی شغلی، معلمان مدارس مقطع متوسطه آموزش و پرورش بوشهر

مقدمه

تحقیقات زیادی تا به حال در مورد رفتار شهروندی سازمانی صورت گرفته است و هر کدام از زاویه‌ای به این متغیر پرداخته اند اما تا به حال پژوهش همه جانبه‌ای در رابطه با عوامل و زمینه‌های ایجادکننده‌ی آن صورت نگرفته است و هر یک تنها از زاویه‌ای به این موضوع نگرسته اند. مهم‌ترین عوامل مؤثر بر رفتار شهروندی سازمانی عبارتند از: تعهد سازمانی، رضایت شغلی، رهبری تحول‌آفرین، عدالت سازمانی،

حمایت سازمانی، شخصیت، معنویت، جو سیاسی حاکم بر سازمان ها، نگرش و متغیرهای جمعیت شناختی. بی شک با آگاهی و شناخت از این عوامل و زمینه ها، مدیران سازمانها خواهند توانست با دیدی وسیع تر، جامع تر و آگاهانه تر به موضوع رفتار شهروند سازمانی نگریسته و بهره لازم را به منظور افزایش عملکرد کارکنان خود (احساس خودکارآمدی) کسب نمایند (شاین^۱، ۲۰۰۷). خودکارآمدی شغلی کاربردهای وسیعی در موقعیت های یادگیری و پیشرفت دارد و عاملی مهم در نظام سازنده‌ی شایستگی انسان است.

انجام وظایف توسط افراد مختلف با مهارت های مشابه در موقعیت های متفاوت به صورت ضعیف، متوسط یا قوی و یا توسط یک فرد در شرایط متفاوت به تفاوت باورهای کارآمدی آنان وابسته است. خودکارآمدی بندورا کاربردهای وسیعی در موقعیت های یادگیری و پیشرفت دارد. مفهوم خودکارآمدی به طور وسیع در زمینه های بهداشتی، کلینیکی، آموزشی، اجتماعی و سازمانی به کار می رود. باورهای کارآمدی از طریق فرآیندهای شناختی، انگیزشی، کارآیی و گزینشی بر عملکرد تاثیر می گذارند (پاجارس^۲، ۲۰۰۲).

پدیده‌ی پیچیدگی محیط ها در عصر کنونی، سازمان ها را بر آن داشته تا پاسخ های بسیار گوناگون و متفاوتی را در قبال پیچیدگی های محیطی و فضای رقابتی داشته باشند. یکی از عملی ترین شیوه ها ترغیب کارکنان به این امر است که با تمام وجود خود را وقف کار کنند و از این طریق «خود» تمام عیار خویش را در کار بیایند که پیامد آن کارکنانی خلاق و نوآور در پاسخگویی به محیط های متلاطم خواهد بود. از جمله عوامل فردی که مورد توجه ویژه‌ی محققان روانشناسی سازمان برای انجام موفقیت آمیز کار قرار گرفته است، خودکارآمدی می باشد (بندورا^۳، ۱۹۹۷).

باورهای خودکارآمدی، از جمله‌ی نظام باورهاست که نقش بنیادین و بی بدیل در کیفیت زندگی و ایجاد تعادل بین ابعاد مختلف آن بر عهده دارد. خودکارآمدی، قابلیت توانایی (ادراک شده‌ی فرد) در انجام یک عمل دلخواه یا کنار آمدن با یک موقعیت خاص محوری ترین مکانیزم از مکانیزم های روانی آدمی است (باقری و یوسفی، ۱۳۸۸). در این تحقیق، تاثیر عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی بر خودکارآمدی شغلی معلمان مدارس مقطع متوسطه آموزش و پرورش بوشهر مورد مطالعه قرار می گیرد.

^۱. Shein

^۲. Pajares

^۳. Bandura

بیان مساله

پدیده شگرف پدید آمده در سازمان ها و رشد تکنولوژی ارتباطات ، تمامی صاحب نظران به اهمیت عدالت سازمانی و رفتار شهروندی که عاملی برای توانمند سازی افراد در (احساس خودکارآمدی) می باشد، ایمان دارند و این منابع حیاتی را ارزشمندترین و استراتژیک ترین عنصر موفقیت سازمان و کارکنان در دستیابی به اهدافش محسوب می نمایند و با توجه به اینکه مهمترین و ارزشمندترین سرمایه‌ی سازمان، سرمایه‌ی انسانی است و توجه به این سرمایه‌ی گران بها بر روند شکست یا کامیابی سازمان ها تاثیر دارد. تلاش برای توسعه‌ی خودکارآمدی امر مهمی است که مدیران باید به آن توجه نمایند. بنابراین درک این که چگونه افراد در مورد عدالت در سازمان هایشان قضاوت می کنند و چه طور به آن پاسخ می دهند از مباحث اساسی رفتار سازمانی است. به همین خاطر سازمان ها به منظور ایجاد انگیزه فعالیت و کار اثربخش در کارکنان خود و خودکارآمدی شغلی آنان می بایست اقدامات و تدابیر مدیریتی و شیوه های تمهیدی زیادی انجام دهند، زیرا که دستیابی به این امر مهم در هر سازمانی با پیشرفت و نیل به اهداف آن سازمان ارتباط دارد. توجه به این موارد در نحوه‌ی رفتار و فرایند عملکرد کارکنان در سازمان ها موثر می باشد. بنابراین عدالت سازمانی به عنوان یکی از عوامل موجب رفتار شهروندی سازمانی مورد کم مهری قرار گرفته و شاید در بعضی تحقیقات به نقش عدالت در ایجاد چنین رفتارهایی اشاره شده باشد. ولی تا کنون پژوهشی در مورد اینکه تاثیر عدالت و رفتار شهروندی بر هریک از ابعاد سازمانی در کارکنان یک سازمان صورت نگرفته است. همچنین با خاطرنشان سازی این موضوع که اکثر تحقیقات صورت گرفته در زمینه‌ی رفتار شهروندی سازمانی در سازمان های خارجی با فرهنگ خاص خود بوده، لزوم انجام این تحقیق در سازمان های داخلی با فرهنگ ملی خود دلیلی است بر ضرورت انجام این تحقیق. از طرفی این پژوهش از این نظر می تواند برای معلمان مدارس مقطع متوسطه آموزش و پرورش بوشهر مفید باشد که به عنوان برداشتن گامی در زمینه‌ی عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی و احساس خودکارآمدی شغلی کارکنان باشد و نتایج آن می تواند به عنوان ایجاد یک پایه‌ی تحقیقاتی مدیریت برای معلمان مدارس مقطع متوسطه آموزش و پرورش بوشهر باشد و ضمن رعایت عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی زمینه‌ی ارتقاء شغلی کارکنان این سازمان را فراهم آورد. با توجه به تازگی موضوع حاضر و کاربرد نتایج حاصله از آن در سازمان علوم پزشکی بوشهر ضرورت دارد . تاثیر عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی بر خودکارآمدی شغلی مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گیرد. چرا که احساس خودکارآمدی مانند سایر نیازهای انسانی، به عنوان یک نیاز مطرح بوده و هست. پس عادلانه بودن رفتار، گفتار و منش مدیران و

شیوه‌های توزیع منابع و پاداش های سازمان در پابندی و خودکارآمدی و تعهد کارکنان به اهداف متعالی سازمان موثر خواهد بود.

فرضیه های تحقیق

۱- مؤلفه های رفتار شهروندی سازمانی قدرت پیش بینی خودکارآمدی شغلی معلمان مدارس مقطع متوسطه آموزش و پرورش بوشهر را دارند.

۲- عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی قدرت پیش بینی خودکارآمدی شغلی معلمان مدارس مقطع متوسطه آموزش و پرورش بوشهر را دارند.

سؤال تحقیق

آیا بین کارکنان رسمی و قراردادی از لحاظ ، رفتار شهروندی سازمانی و خودکارآمدی شغلی تفاوت معنی داری وجود دارد؟

پیشینه پژوهش

دانایی فرد و ابراهیمی بلوطبازه (۱۳۸۸) معتقدند بررسی رفتار فردی در محیط کار ، توجه محققان را در یک دهه گذشته تا حد زیادی به خود معطوف کرده است. درکل، رفتارهای متفاوتی که از افراد در سازمان مشاهده می شود ، از نگاه سازمانی ، برخی مطلوب و برخی نامطلوب انگاشته می شوند .مدیران سازمان ها در تلاش هستند تا با ادراک نیروی انسانی و پیشبینی واکنش های آن ها ، ضمن نفوذ بر رفتار اعضا از این قابلیت برای نیل به برخی از این اهداف سازمان استفاده نمایند. برخی از این رفتارهای نامطلوب، رفتارهایی هستند که هدف آنها صدمه زدن به اعضای سازمان و یا سازمان است. این اعمال مضر شامل اجتناب از کار، انجام کارها به صورت ناقص، پرخاشگری فیزیکی، مخالفت های شفاهی، خرابکاری و دزدی است. شناسایی این رفتارها به مدیران در بر طرف نمودن موانع پیشروی بهبود عملکرد، کمک می نماید . از طرف دیگر، رفتارهای مطلوب رفتارهایی از قبیل وجدان کاری، حس نوع دوستی، جوانمردی، رفتار مدنی سازمانی، گذشت و وقت شناسی است که باعث بهبود اثربخشی، کارایی و بهره وری کلی سازمان می شود.

ایبلی، شاطری، یوزباشی و فرجی دهسرخ (۱۳۸۸) دریافتند با توجه به اهمیت رفتارهای مطلوب و نقش آن در پیشبرد اهداف سازمانی و بهبود اثر بخشی سازمانی ، رفتار مدنی سازمانی و پیش آیندهای آن به عنوان یکی از رفتارهای مطلوب ، رفتار شهروندی سازمانی به عنوان رفتاری مطلوب از یک طرف منابع موجود و در دسترس را افزایش داده و از طرف دیگر نیاز به مکانیسم های کنترل رسمی و پر هزینه را کاهش می دهد.

بهلولی زیناب و همکاران (۱۳۸۹) در تحقیقی با عنوان «بررسی عدالت سازمانی بر رفتار شهروندی سازمانی کارکنان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز» به این نتیجه دست یافتند که بین عدالت سازمانی با هریک از ابعاد مختلف رفتار شهروندی سازمانی رابطه‌ی معنی داری وجود دارد.

اعتباریان و همکارش (۱۳۸۹) در تحقیقی نشان دادند که سطح تحصیلات بر رابطه بین عدالت سازمانی ادراک شده و وجدان کاری تأثیر دارد. تفاوت معناداری بین مولفه های عدالت (توزیعی، رویعی و ارتباطی) بر حسب جنسیت، سابقه کار، مدرک تحصیلی، نوع استخدام و حوزه‌ی کاری به دست نیامد.

بهارى فر (۱۳۸۹) در پژوهشی دریافتند که ارزش های اخلاقی سازمان به طور مثبتی بر عدالت رویه ای و عدالت توزیعی تأثیر دارد. عدالت رویه ای و عدالت توزیعی نیز به طور مثبتی بر تعهد سازمانی کارکنان تأثیر دارد. تعهد سازمانی به طور مثبتی بر رفتار اخلاقی کارکنان تأثیر می گذارد. هم چنین رفتار اخلاقی نیز به طور مثبتی بر بُعد جوانمردی و بُعد نوع دوستی رفتارهای شهروندی سازمانی تأثیر می گذارد.

مرادی چالستری و همکاران (۱۳۹۰) دریافتند چونکه عدالت سازمانی پیش‌بینی‌کننده رفتار شهروندی سازمانی است، مدیران سازمان باید در پی افزایش سطح ادراک کارکنان از عدالت در سازمان باشند تا بر این اساس بتوانند بروز رفتارهای شهروندی سازمانی در کارکنان را بهبود بخشند.

بویگر (۱۹۹۶) در پژوهش خود به این نتیجه رسید که امروزه در راستای ارتقای بهره وری سازمانها، مفهوم رفتار مدنی سازمانی مورد توجه محققان زیادی قرار گرفته است. سازمان های موفق کارکنانی دارند که به مسئولیت های رسمی بسنده نکرده، وقت وانرژی خود را بدون محدودیت، وقف شغل خود می کنند. چنین رفتارهای نوع دوستانه که نه تجویزی است و نه درخواستی، موجب تسریع فعالیتهای سازمانی می شود. به دلیل اهمیت وجود چنین کارکنانی برای سازمانها، درک ماهیت و منابع رفتار شهروندی سازمانی مدتها برای محققان اولویت است.

هویولام (۲۰۰۱) دریافتند که رفتارهای فراتر از نقش های رسمی کارکنان اطلاق می شود. این رفتارها، اختیاری هستند و به طور معمول در سیستم پاداش رسمی سازمان در نظر گرفته نمی شوند، در نتیجه رفتارهایی فراتر از وظایف معمول شغلی هستند. از جمله این نوع رفتارها، می توان به اجتناب از تضادهای غیر ضروری، کمک به همکاران در محیط کار، تحمل رضایت شغلی، عدالت سازمانی و رفتار مدنی سازمانی شرایط تحمیل شده به سازمان و درگیر شدن در فعالیت های سازمانی اشاره کرد.

یونوسو^۴ (۲۰۰۳) طبق تحقیقات دریافته‌اند رفتار شهروندی سازمانی به طور عمده بر سه نوع است. یک سری از تحقیقات، بر پیش بینی و آزمون تجربی عوامل ایجاد کننده رفتار شهروندی سازمانی متمرکز هستند. در این زمینه عواملی از قبیل رضایت شغلی، تعهد سازمانی، هویت سازمانی، انواع عدالت سازمانی، اعتماد، انواع رهبری، رابطه رهبر و پیرو، به عنوان عوامل ایجاد کننده رفتار مدنی سازمانی مطرح شده اند. دسته دیگر تحقیقات، بر پیامدهای رفتار شهروندی سازمانی متمرکز هستند. در این زمینه عواملی از قبیل عملکرد سازمان، اثربخشی سازمانی، موفقیت سازمانی، رضایت مشتری، وفاداری مشتری و سرمایه اجتماعی مطرح شده اند. نوع سوم نیز، بر خود مفهوم این متغیر متمرکز است.

لیو و راپ^۵ (۲۰۰۵) به این نتیجه دست یافتند که عدالت سازمانی ادراک شده رابطه‌ی مثبتی با تعهد سازمانی، خشنودی شغلی و رفتارهای مدنی سازمانی دارد.

مارگسون^۶ (۲۰۰۷) در یک فراتحلیل نشان داد که عدالت رویه ای یک پیشامد مهم رفتار شهروندی سازمانی محسوب می شود.

آدجیولا^۷ (۲۰۰۷) در پژوهشی به بررسی رابطه بین عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی در میان کارکنان دانشگاهی در پنجاب پرداختند. نتایج حاکی از آن بود که رابطه مثبت و معنی داری بین عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی وجود دارد.

ارتورک^۸ (۲۰۰۷) در پژوهش خود به این نتیجه رسید که اگرچه متغیرهای متعددی بر رفتار شهروندی سازمانی موثر هستند ولی در این بین، متغیرهای عدالت رویه ای، عدالت مراوده ای و عدالت توزیعی، اعتماد سازمانی، تعهد سازمانی و رضایت شغلی بیشترین فراوانی را دارند. برخی پژوهش ها نشان می دهد اعتماد سازمانی در رابطه بین عدالت سازمانی و رفتارهای سازمانی، دارای نقش کامل میانجی است.

چو و کسلر^۹ (۲۰۰۸) در پژوهشی به این نتیجه دست یافتند که بین عدالت توزیعی، رویه ای و تعاملی با رفتارهای شهروندی سازمانی رابطه‌ی معنی داری وجود دارد.

دیکینسون و همکاران^{۱۰} (۲۰۰۹) در پژوهشی به این نتیجه دست یافتند که متغیرهای نگرشی شامل رضایت شغلی، رابطه با مافوق، ادراک از انصاف، تعهد سازمانی و... می باشد. نتایج نشان داد که رابطه‌ی مثبتی بین رابطه

4. Yoon & Sou

5. Liao & Rupp

6. Margson

7. Adegbola

8. Erturk

9. Chu & Kessler

10. Dickinson

با مافوق، تعهد سازمانی و استرس کاری با رفتار شهروندی سازمانی داشت. همچنین نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ها رابطه‌ی مثبتی بین رضایت شغلی، ادراک از انصاف و استرس در خانه با رفتار شهروندی سازمانی در این تحقیق نشان نداد.

تاسدان و ایلماز^{۱۱} (۲۰۰۹) در تحقیقی با عنوان «عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی که در مدارس ابتدایی ترکیه» انجام دادند. نتایج نشان داد که معلمان دارای درک مثبتی از عدالت سازمانی، رفتار شهروندی سازمانی داشتند و سابقه، جنسیت، میزان تحصیلات بر رفتار شهروندی سازمانی معلمان موثر بود. تنها سابقه بر عدالت سازمانی درک شده توسط آنها موثر بود. اما عدالت سازمانی ادراک شده بر اساس جنسیت و میزان تحصیلات تغییری نکرد و همچنین بین ادراک عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی رابطه‌ی مثبتی وجود داشت.

پارک و یون^{۱۲} (۲۰۰۹) در تحقیقی دریافتند که سه بعد عدالت توزیعی، رویه‌ای و تعاملی از ابعاد عدالت سازمانی بر تعهد سازمانی و رفتار مدنی سازمانی در کارکنان تاثیر زیادی داشته است.

شیفل^{۱۳} و همکاران (۲۰۰۹) طبق تحقیقی دریافتند که رفتار شهروندی سازمانی برای بقای یک سازمان ارزش حیاتی دارد. وی بادقت فراوان نشان داد که رفتار شهروندی سازمانی می‌تواند کارآمدی و بهره‌وری کارکنان و سازمان را به حداکثر برساند و در نهایت موجب کارکرد موثر سازمان شود. رفتار شهروندی سازمانی به عنوان یک مجموعه رفتارهای جهانی از سوی کارکنان که حمایتی و اختیاری بوده و فراتر از شرح شغل است، تعریف شده است. این رفتار یک موضوع انتخابی فردی است و قصور در نشان دادن چنین رفتاری جریمه‌ای در بر نخواهد داشت.

اسمیت^{۱۴} (۲۰۱۰) در تحقیقی با عنوان رابطه بین خودکارآمدی و معنویت با رضایت شغلی و انگیزش با نقش متغیر میانجی رهبری تحول‌آفرین در بین سربازان آمریکایی نشان داد که رابطه‌ی مثبتی بین معنویت و خودکارآمدی وجود دارد. شایان ذکر است که اسمیت از تحلیل همبستگی و مسیر جهت پردازش داده‌ها استفاده نموده است.

¹¹. Ylmaz & Kessler

¹². Park & Yoon

¹³. Sheifel

¹⁴. Smith

اسلم و سادات (۲۰۱۱) در پژوهشی با عنوان رابطه‌ی بین معنویت و خودکارآمدی با کیفیت زندگی، نشان دادند که رابطه‌ی مثبتی بین معنویت و خودکارآمدی وجود دارد. در این تحقیق یکی از فرضیه‌ها به بررسی رابطه‌ی بین این دو متغیر تخصیص داده شده بود و از تحلیل رگرسیون برای سنجش این دو متغیر استفاده شد. راجر کومار^{۱۵} و همکاران (۲۰۱۲) طی پژوهشی با عنوان «رابطه بین رفتار شهروندی سازمانی و عدالت سازمانی در محل کار» تاثیر رفتار شهروندی سازمانی و عدالت سازمانی در افزایش میزان اثر بخشی سازمان را مورد بررسی قرار دادند. نتایج حاصله بیانگر آن بود که کارکنان زمانی حداکثر رفتار شهروندی سازمانی را دارند و اثربخشی را افزایش می دهند که احساس نمایند که عدالت سازمانی در مورد آنها رعایت می گردد. مانجو و مانیکاندان^{۱۶} (۲۰۱۳) دریافتند که رفتارهای شهروندی سازمانی و عدالت سازمانی تاثیر متقابل و مستقیمی بر روی رفتار کاری ضدتولیدی دارند. این دلیلی است که وقتی رفتارهای شهروندی سازمانی و عدالت سازمانی در سازمان در سطح بالایی باشد رفتار کاری ضدتولیدی در پایین ترین سطح خواهد بود.

روش شناسی

این پژوهش از لحاظ هدف جزء تحقیقات کاربردی و از لحاظ ماهیت و روش جزء تحقیقات همبستگی می باشد. از آنجا که به بررسی تاثیر عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی بر خود کارآمدی شغلی معلمان مدارس مقطع متوسطه آموزش و پرورش بوشهر می پردازد. جامعه آماری نمونه و شیوه نمونه گیری: جامعه آماری را در این پژوهش ۲۵۰ نفر از معلمان مدارس مقطع متوسطه آموزش و پرورش بوشهر تشکیل می دهد. که از این تعداد با استفاده از جدول مورگان ۱۵۰ نفر به عنوان نمونه به طور تصادفی انتخاب شدند و مورد آزمون قرار گرفتند. فرضیه اول: مؤلفه های رفتار شهروندی سازمانی قدرت پیش بینی خودکارآمدی شغلی معلمان مدارس مقطع متوسطه آموزش و پرورش بوشهر را دارند. جهت پاسخگویی به این فرضیه از تحلیل رگرسیون چندگانه به روش همزمان استفاده شد که نتایج آن در ذیل نشان داده شده است:

¹⁵. Roger Kumar

¹⁶. Manjo & Manikandan

جدول ۱- خلاصه مدل تاثیر مولفه های رفتار شهروندی سازمانی بر خودکارآمدی شغلی

مدل	آماره	R	R ²	R ² تنظیم شده	خطای استاندارد
مولفه های رفتار شهروندی بر خودکارآمدی شغلی	۰/۶۲۳	۰/۳۸۹	۰/۳۶۷	۷/۱۱	

جدول ۲- تحلیل واریانس مدل تاثیر مولفه های رفتار شهروندی سازمانی بر خودکارآمدی شغلی

آماره	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معنی داری
رگرسیون	۴۶۲۴/۷۵۴	۵	۹۲۴/۹۵۱	۱۸/۳۱۰	۰/۰۰۱
باقیمانده	۷۲۷۴/۳۴۰	۱۴۴	۵۰/۵۱۶		
کل	۱۱۸۹۹/۰۹۳	۱۴۹			

جدول ۳- ضرایب مدل تاثیر مولفه های رفتار شهروندی سازمانی بر خودکارآمدی شغلی

آماره	ضریب		t	سطح معنی داری	ضریب همبستگی سهمی (تفکیکی)
	متغیر	استاندارد نشده			
	B	خطای استاندارد	β		
مقدار ثابت	۷/۴۵۸	۵/۴۲۵	۱/۳۷۵	۰/۱۷۱	
آداب اجتماعی	۰/۴۷۸	۰/۴۱۷	۰/۱۰۹	۱/۱۴۶	۰/۰۷۵
نوع دوستی	۱/۲۴۵	۰/۱۷۵	۰/۴۷۱	۷/۱۰۲	۰/۴۶۳
وجدان کاری	۰/۴۸۸	۰/۱۴۷	۰/۲۹۱	۳/۳۲۱	۰/۲۱۶
جوانمردی	۰/۲۴۳	۰/۲۲۲	۰/۰۷۸	۱/۰۹۸	۰/۰۷۲
نزاکت	۰/۰۸۴	۰/۲۸۹	۰/۰۲۳	۰/۲۹۱	۰/۰۱۹

نتایج جداول فوق نشان می دهند که مدل تاثیر مولفه های رفتار شهروندی بر خودکارآمدی شغلی کارکنان معنی دار بود ($P < ۰/۰۰۱$ ، $F_{(۱۴۴,۵)} = ۱۸/۳۱$)، این مدل ۳۶/۷ درصد واریانس خودکارآمدی شغلی کارکنان را توجیه می کند. ضرایب (β) نشان می دهد وجدان کاری و جوانمردی پیش بینی کننده معنی داری برای خودکارآمدی شغلی کارکنان بود ولی آداب اجتماعی، نوع دوستی و نزاکت پیش بینی کننده معنی داری برای خودکارآمدی شغلی کارکنان نبود. ضرایب همبستگی سهمی (تفکیکی) نیز نشان می دهد که وجدان کاری سهم بیشتری از واریانس خودکارآمدی شغلی کارکنان را توجیه می کند.

فرضیه دوم:

رفتار شهروندی سازمانی قدرت پیش بینی خودکارآمدی شغلی معلمان مدارس مقطع متوسطه آموزش و پرورش بوشهر را دارند.

جهت پاسخگویی به این فرضیه از تحلیل رگرسیون چندگانه به روش همزمان استفاده شد که نتایج آن در ذیل نشان داده شده است:

جدول ۴- خلاصه مدل تاثیر عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی بر خودکارآمدی شغلی

مدل	آماره	R	R ²	R ² تنظیم شده	خطای استاندارد
مولفه های رفتار شهروندی بر خودکارآمدی شغلی	۰/۵۳۹	۰/۲۹۰	۰/۲۸۱	۷/۵۸	

جدول ۵- تحلیل واریانس مدل تاثیر عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی بر خودکارآمدی شغلی

آماره	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معنی داری
رگرسیون	۳۴۵۳/۸۱۲	۲	۱۷۲۶/۹۰۶	۳۰/۰۵۹	۰/۰۰۱
باقیمانده	۸۴۴۵/۲۸۱	۱۴۷	۵۷/۴۵۱		
کل	۱۱۸۹۹/۰۹۳	۱۴۹			

جدول ۶- ضرایب مدل تاثیر عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی بر خودکارآمدی شغلی

متغیر	آماره		ضریب		t	سطح معنی داری	ضریب همبستگی سهمی (تفکیکی)
	B	خطای استاندارد	استاندارد نشده	استاندارد شده			
مقدار ثابت	۶/۷۱۱	۵/۷۰۹			۱/۱۷۶	۰/۲۴۲	
عدالت سازمانی	۰/۱۵۳	۰/۰۷۰	۰/۱۸۹	۰/۱۷۸	۲/۱۹۱	۰/۰۳۰	
رفتار شهروندی سازمانی	۰/۳۴۵	۰/۰۷۴	۰/۴۰۵	۰/۳۶۱	۴/۶۸۸	۰/۰۰۱	

نتایج جداول فوق نشان می دهند که مدل تاثیر عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی بر خودکارآمدی شغلی کارکنان معنی دار بود ($F_{(۱۴۷,۲)}=۳۰/۰۶, P< ۰/۰۰۱$) ، این مدل ۲۸/۱ درصد واریانس خودکارآمدی شغلی کارکنان را توجیه می کند. ضرایب (β) نشان می دهد عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی پیش بینی کننده معنی داری برای خودکارآمدی شغلی کارکنان بود. ضرایب همبستگی سهمی (تفکیکی) نیز

نشان می دهد که رفتار شهروندی سازمانی سهم بیشتری از واریانس خودکارآمدی شغلی کارکنان را توجیه می کند.

سوال تحقیق: آیا بین کارکنان رسمی و قراردادی از لحاظ، عدالت سازمانی، رفتار شهروندی سازمانی و خودکارآمدی شغلی تفاوت معنی داری وجود دارد؟

به منظور پاسخگویی به این سوال از تحلیل واریانس چند متغیره (مانوا) استفاده شده با توجه به مقدار آزمون ام باکس ($\text{Box's } M = 10.57, F = 1.72, \text{sig} = 0.11$) متغیرهای وابسته فرض برابری ماتریس های کوواریانس را تأیید می کند. همچنین نتایج آزمون لون نشان داد که فرض برابری خطای واریانس در متغیر خودکارآمدی شغلی ($F = 2.41, \text{sig} = 0.12$)، در متغیر عدالت سازمانی ($F = 2.31, \text{sig} = 0.13$) و در متغیر رفتار شهروندی سازمانی ($F = 0.32, \text{sig} = 0.57$) تأیید می گردد نتایج تحلیل واریانس چند متغیره در جداول ذیل نشان داده شده است:

جدول ۷- آزمون های چند متغیره اثر نوع استخدام بر متغیرهای وابسته

آماره / آزمون	مقدار	F	df	df خطای	سطح معناداری	Partial η^2
اثر پیلایی	0.059	3.025	3	146	0.032	0.059
لانداى ويلكز	0.941	3.025	3	146	0.032	0.059
اثر هتيلينگ	0.062	3.025	3	146	0.032	0.059
بزرگترین ریشه روى	0.062	3.025	3	146	0.032	0.059

تحلیل واریانس چند متغیره بین گروهی یک راهه در مورد سه متغیر وابسته خودکارآمدی شغلی، عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی و متغیر مستقل نوع استخدام اجرا گردید که نتیجه حاصل از چهار آزمون اثر پیلایی، لانداى ويلكز، اثر هتيلينگ و بزرگترین ریشه روى نشان داد که متغیرهای وابسته بطور معنی داری از نوع استخدام تأثیر می پذیرند. ضریب اتا جزئی نشان می دهد، که ۵/۹ درصد واریانس متغیرهای وابسته خودکارآمدی شغلی، عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی کارکنان مربوط به نوع استخدام آنان می باشد ($\text{Partial } \eta^2 = 0.059, F_{(3, 146)} = 3.03, P < 0.001$).

جدول ۸- تعیین تأثیر عوامل بین آزمودنی‌ها

منابع		متغیر		آماره		مجموع مجذورات		df		میانگین مجذورات		F		سطح معنی داری		Partial η^2	
عرض از مبداء	خودکارآمدی		۳۷۰۱۳۵/۰۵۵		۱		۳۷۰۱۳۵/۰۵۵		۳۷۰۱۳۵/۰۵۵		۴۸۴۳/۳۸۱		۰/۰۰۱		۰/۹۷۰		
	عدالت سازمانی		۶۴۲۶۸۴/۳۴۰		۱		۶۴۲۶۸۴/۳۴۰		۶۴۲۶۸۴/۳۴۰		۵۲۰۶/۸۹۸		۰/۰۰۱		۰/۹۷۲		
	رفتار شهروندی		۱۳۵۸۴۶۴/۳۱۹		۱		۱۳۵۸۴۶۴/۳۱۹		۱۳۵۸۴۶۴/۳۱۹		۱۲۳۵۴/۳۶۴		۰/۰۰۱		۰/۹۸۸		
نوع استخدام	خودکارآمدی		۵۸۸/۸۱۵		۱		۵۸۸/۸۱۵		۵۸۸/۸۱۵		۷/۷۰۵		۰/۰۰۶		۰/۰۴۹		
	عدالت سازمانی		۱/۷۸۰		۱		۱/۷۸۰		۱/۷۸۰		۰/۰۱۴		۰/۹۰۵		۰/۰۰۰		
	رفتار شهروندی		۸۱/۶۵۲		۱		۸۱/۶۵۲		۸۱/۶۵۲		۰/۷۴۳		۰/۳۹۰		۰/۰۰۵		
خطا	خودکارآمدی		۱۱۳۱۰/۲۷۸		۱۴۸		۷۶/۴۲۱		۷۶/۴۲۱								
	عدالت سازمانی		۱۸۲۷/۵۵۴		۱۴۸		۱۲۳/۷۲۹		۱۲۳/۷۲۹								
	رفتار شهروندی		۱۶۲۷۳/۸۲۱		۱۴۸		۱۰۹/۹۵۸		۱۰۹/۹۵۸								
کل	خودکارآمدی		۳۸۲۵۱۲/۰۰		۱۵۰												

نتیجه‌گیری

منابع انسانی سرمایه‌های بنیادی سازمان‌ها و منشاء هرگونه تحول و نوآوری در سازمان محسوب می‌شوند، در نتیجه می‌توان یکی از عوامل نیل به موفقیت سازمان را افزایش میزان خودکارآمدی شغلی کارکنان دانست. خودکارآمدی کارکنان، ثروت و دارایی نهفته‌ای است که از آمادگی روحی و روانی افرادیک جامعه برای صرف نظر کردن از منافع شخصی و درگیر شدن در عمل جمعی پدید می‌آید. از آنجا که در سازمان‌های پیچیده، احتمال فرصت‌طلبی، شانه خالی کردن، از زیر کار در رفتن و نیز تقلب بیشتر است، میزان بیشتری از عدالت سازمانی برای پیشگیری از این رفتارها لازم است. در نتیجه کارکنان دارای خودکارآمدی بالاتر برای سازمان بسیار اهمیت دارند و سازمان برای جلب رضایت و بهره‌وری آنها هزینه‌های زیادی را صرف می‌کند. از طرفی، خودکارآمدی، پدیده‌ای مدیریتی پذیر است؛ بدین معنا که می‌توان آن را بر اساس سیاستگذاری‌ها در حوزه‌های مشخصی از سازمان بازسازی یا به فرآیند شکل‌گیری آن کمک نمود. بنا براین در این فصل پس از تجزیه و تحلیل اطلاعات در فصل چهارم و آزمون فرضیه‌های پژوهش، پذیرش یا عدم پذیرش فرضیه‌ها مشخص گردید. و به بحث و بررسی در زمینه یافته‌های پژوهش و نتایج آزمون فرضیه‌ها پرداخته و سپس محدودیت‌هایی که پژوهش و محقق با آن مواجه بوده‌اند تشریح گردیده است. در پایان پیشنهادهای کاربردی و پیشنهادهایی بر ای محققین آینده با توجه به تجربیات حاصل از

انجام پژوهش ارائه گردیده است. این پژوهش به دنبال بررسی تاثیر رفتار شهروندی سازمانی بر خودکارآمدی شغلی معلمان مدارس مقطع متوسطه آموزش و پرورش بوشهر می باشد.

در این پژوهش دو فرضیه مطرح گردید که در فصل چهارم به بررسی این فرضیه‌ها پرداخته شد. در این قسمت نتایج حاصل از این فرضیه‌ها به طور خلاصه ذکر می‌گردند.

فرضیه اول) مؤلفه‌های رفتار شهروندی سازمانی قدرت پیش‌بینی خودکارآمدی شغلی معلمان مدارس مقطع متوسطه آموزش و پرورش بوشهر را دارند.

نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که مدل تاثیر مؤلفه‌های رفتار شهروندی بر خودکارآمدی شغلی کارکنان معنی دار بود، این مدل $36/7$ درصد واریانس خودکارآمدی شغلی کارکنان را توجیه می‌کند. ضرایب بتا نشان داد که وجدان کاری و جوانمردی پیش‌بینی کننده معنی‌داری برای خودکارآمدی شغلی کارکنان بود ولی آداب اجتماعی، نوع دوستی و نزاکت پیش‌بینی کننده معنی‌داری برای خودکارآمدی شغلی کارکنان نبود. ضرایب همبستگی سهمی (تفکیکی) نیز نشان می‌دهد که وجدان کاری سهم بیشتری از واریانس خودکارآمدی شغلی کارکنان را توجیه می‌کند. این یافته همسو با یافته‌های شیفل و همکاران (۲۰۰۹)، دانایی فردو ابراهیمی بلوطبازه (۱۳۸۸) می‌باشد. در تبیین این یافته باید اشاره کرد که رفتار شهروندی سازمانی برای هر سازمانی مطلوب است، چرا که با متغیرهای سازمانی مانند رضایت شغلی، نگهداری سیستم و بهره‌وری سازمانی ارتباط دارد. نتایج مطالعات نشان می‌دهد که مدیران می‌توانند رفتار شهروندی سازمانی را با بهبود محیط کاری پرورش دهند و بدین منظور به جای آن که متوسل به زور یا اجبار شوند، به فرایندهای استخدام یا جامعه‌پذیری اتکا نمایند تا این رفتارها ایجاد شود. رفتار شهروندی باعث داشتن یک گروه از کارکنان می‌شود که به سازمان متعهد هستند. کارکنانی که به سازمان متعهدند به مدت طولانی در سازمان می‌مانند، محصولاتی با کیفیت بالا تولید می‌کنند و به موقعیت سازمان بر اساس رویکردهای متنوع و مختلف کمک می‌کنند. از لحاظ منطقی نیز قابل حدس است که رفتار شهروندی سازمانی، محیط کاری سازمان را ارتقاء دهد. به طور کلی، رفتار شهروندی سازمانی به کارایی و اثربخشی سازمان‌ها از طریق تحولات منابع، نوآوری‌ها و وفق‌پذیری کمک می‌کند. بر اساس مطالب فوق می‌توان این گونه استنباط کرد کارکنانی که در کمک به دیگران فراتر از وظایف شغلی خود عمل می‌کنند و از سیاست‌های پذیرفته شده‌ی سازمان پیروی می‌کنند، به بهتر شدن محیط عمومی کار کمک نموده و در نتیجه بر کل سازمان تاثیر مثبت می‌گذارند. در نتیجه می‌توان گفت کارکنانی که سعی می‌کنند بیشتر از حد وظایف تعیین شده به منظور سود رسانی به سازمان فعالیت نمایند یعنی دارای وجدان کاری بالایی هستند و از سوی دیگر در مقابل مزاحمت‌های

اجتناب ناپذیر و اجحاف‌های کاری بدون اینکه گله و شکایتی نمایند از خودکارآمدی بالاتری برخوردار باشند. به دلیل این که یکی از ویژگی‌های افراد خودکارآمد، مواجهه با تکلیف مشکل به جای اجتناب از آنها تعهد بالایی برای رسیدن به اهداف خود، شکست خود را بیشتر به تلاش ناپسند و دانش و مهارت ناقص اما جبران پذیر ارجاع می دهند تا دیگران.

فرضیه دوم) عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی قدرت پیش بینی خودکارآمدی شغلی معلمان مدارس مقطع متوسطه آموزش و پرورش بوشهر را دارند.

نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد مدل تاثیر عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی بر خودکارآمدی شغلی کارکنان معنی دار بود، این مدل $28/1$ درصد واریانس خودکارآمدی شغلی کارکنان را توجیه می کند. ضرایب بتا نشان داد عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی پیش بینی کننده معنی داری برای خودکارآمدی شغلی کارکنان بود. ضرایب همبستگی سهمی (تفکیکی) نیز نشان داد که رفتار شهروندی سازمانی سهم بیشتری از واریانس خودکارآمدی شغلی کارکنان را توجیه می کند این یافته همسو با یافته های مانجو و مانیکاندان (۲۰۱۳)، راجر کومار و همکاران (۲۰۱۲) پارک و یون (۲۰۰۹) می باشد در تبیین این یافته باید گفت مهارت ها می توانند به آسانی تحت تاثیر خود شکی یا خود تردیدی قرار گیرند، در نتیجه حتی افراد خیلی مستعد در شرایطی که باور ضعیفی نسبت به خود داشته باشند، از توانایی های خود استفاده ی کمتری می کنند، به همین دلیل، احساس خودکارآمدی افراد را قادر می سازد تا با استفاده از مهارت ها در برخورد با موانع، کارهای فوق العاده ای انجام دهند. بنابراین، خودکارآمدی درک شده عاملی مهم برای انجام موفقیت آمیز عملکرد و مهارت های اساسی لازم برای انجام آن است. اداره کردن موقعیت های دایم تغییر، مبهم، غیر قابل پیش بینی و استرس زا، مستلزم داشتن مهارت های چند گانه است. مهارت های قبلی، برای پاسخ به تقاضای گوناگون موقعیت های مختلف باید غالباً به شیوه های جدید، ساماندهی شوند. بنابراین، مبادلات با محیط تا حدودی تحت تاثیر قضاوت های فرد در مورد توانایی های خویش است. بدین معنی که افراد باور داشته باشند که در شرایط خاص می توانند وظایف را انجام دهند. خودکارآمدی درک شده معیار داشتن مهارت های شخصی نیست، بلکه بدین معنی است که فرد به این باور رسیده باشد که می تواند در شرایط مختلف با هر نوع مهارتی که داشته باشد، وظایف را به نحو احسن انجام دهد.

بنابراین از آنجا که خودکارآمدی شغلی یادگرفتنی است و بنابراین محیط و جو سازمانی می تواند تاثیرات زیادی در این یادگیری داشته باشد لذا به نظر می رسد ادراک فرد از عدالت سازمانی و همچنین داشتن رفتارهای شهروندی خودکارآمدی او را افزایش دهد.

سوال تحقیق) آیا بین کارکنان رسمی و قراردادی از لحاظ عدالت سازمانی، رفتار شهروندی سازمانی و خودکارآمدی شغلی تفاوت معنی داری وجود دارد؟

نتایج تحلیل واریانس چند متغیره بین گروهی یک راهه در مورد سه متغیر وابسته خودکارآمدی شغلی، عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی و متغیر مستقل نوع استخدام اجرا گردید که نتیجه حاصل از چهار آزمون اثر پیلائی، لاندای ویلکز، اثر هتیلینگ و بزرگترین ریشه روی نشان داد که متغیرهای وابسته بطور معنی داری از نوع استخدام تأثیر می پذیرند. ضریب اتا جزئی نشان می دهد، که ۵/۹ درصد واریانس متغیرهای وابسته خودکارآمدی شغلی، عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی کارکنان مربوط به نوع استخدام آنان می باشد. مقایسه های جداگانه بین کارکنان از لحاظ خودکارآمدی شغلی، عدالت سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی نشان می دهد که بین کارکنان رسمی و قراردادی از لحاظ خودکارآمدی شغلی تفاوت معنی دار وجود دارد. میانگین خودکارآمدی شغلی کارکنان قراردادی ۵۱/۹۴ و کارکنان رسمی ۴۸/۰۵ بوده که حاکی از خودکارآمدی بالاتر کارکنان قراردادی می باشد. در تبیین این یافته همان گونه که خصوصیات افراد خود کارآمد نشان می دهد افراد خودکارآمد اهداف بزرگتری را برمیگزینند و پایداری بیشتری نسبت به آن اهداف از خود نشان می دهند. افراد دارای باورهای خودکارآمدی بالا به توانایی هایشان در هر عملکرد اعتقاد دارند و به احتمال زیاد با تمام تلاش جهت موفقیت خود تلاش می کنند. به نظر می رسد نیروهای قراردادی با توجه به موقعیتشان در ادارات برای اثبات خود و دست یابی به جایگاه و حفظ موقعیت شغلی خود با وجود موانع و پیامدهای منفی پشتکار زیادتری از خود نشان می دهند که این می تواند در افزایش خودکارآمدی شغلی آنان تأثیر داشته باشد.

منابع

بهلولی زیناب، نادر و علوی متین، یعقوب (۱۳۸۹)، بررسی تأثیر عدالت سازمانی بر رفتار شهروندی سازمانی کارکنان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز، فراسوی مدیریت، سال چهارم، شماره ۷۳-۱۰۸.

بهلولی زیناب، نادر و همکاران (۱۳۸۶)، بررسی تأثیر عدالت سازمانی بر رفتار شهروندی سازمانی کارکنان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز، فراسوی مدیریت، سال چهارم، شماره ۱۴.

پور عزت، عزت الله (۱۳۸۲)، طراحی سیستم خط مشی گذاری برای تحقق عدالت اجتماعی بر مبنای حکومت حق مدار علوی، رساله دکتری دانشگاه تربیت مدرس.

حدادی کوهسار، علی اکبر (۱۳۸۳)، بررسی مقایسه ای رابطه هوش هیجانی با سلامت روان و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان شاهد و غیر شاهد دانشگاه تهران، روان شناسی بالینی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه شاهد.

رابینز، ا. پی (۱۳۷۴)، مدیریت رفتار سازمانی، پارسیان و اعرابی، تهران: موسسه مطالعاتی و پژوهش های بازرگانی.

رابینز، ا. پی (۱۳۷۶)، مبانی رفتار سازمانی، پارسیان و اعرابی، تهران: دفتر پژوهش های فرهنگی.
رابینز، استیفن پی (۱۳۷۵)، مدیریت رفتار سازمانی، مترجمان: سید محمد اعرابی و علی پارسیان، موسسه مزاعات و پژوهش های بازرگانی.

رابینز، استیفن (۱۳۸۵)، تئوری سازمان (ساختار، طراحی، کاربردها)، مترجمان: سید مهدی الوانی، حسن دانایی فرد، انتشارات صفار اشراقی، چاپ چهاردهم، جلد اول.

رابینز، استیفن (۱۳۸۸)، تئوری سازمان، ترجمه سید مهدی الوانی و حسن دانایی فرد، چاپ بیست و ششم، انتشارات صفار.

رضایی، ابراهیم (۱۳۸۷)، اثر فعالیت رفتار اجتماعی در بانک، ماهنامه بانک و مسکن، شماره ۹۴

Lunenburg, F.C(2010), "Self efficacy theory: Do I think that I can succeed in my work? Work attitudes and motivation. The Pennsylvania state university; world campus. Retrieved form , <http://cms.psu.edu.com>

Moorman, R.H, Niehoff, B.P, Organ, D.W(1993), Treating employees fairly and organizational citizenship behavior: Sorting the effects of job satisfaction, organizational commitment and procedural justice, employees responsibilities and rights journal, 6:209-225.

Morgan, R.M. and Hunt, S.D(1994), "The commitment trust theory of relationship marketing, of marketing, 58, pp 20-38.

Morgeson, F.P(1999), "Relationship between organizational citizenship behavior", journal of psychology, 76, 845-855.

Organ, D.W(1997), "Organizational citizenship behavior: It's construct clean-up time", Human performance, (10), 85-97.

Organ, D.W(1998). " Organizational citizenship behavior: It's construct clean-up time ", Human performance, pp85-97.

Podsakoff, P.M, Mackenzie, S.B(1994), "Organizational citizenship behavior and sales unit effect ireness, journal of marketing reaserch 31(3), 351.

Podsakoff, P.M. Mackenzie, S.B. paien, J.B. and Bacharch, D.G(2000). "Organizational citizenship behaviors: a crhtical review of the theoretical and empirical literature and suggestions for future research", Journal of management, Vol.26, pp 63-513.

Podsakoff, P.M., Mackenzie, S.B., Moorman, R.H. and Fetter, R(1990), "Transformational leader behaviors and their effects on follower's trust in leader, satisfaction and organizational citizenship behavior, leadership quarterly, 1, 107-420.

Scott, W.Richard(1981), organizations: Rational, natural and open systems: prentice-Hall international corporation.

- Vigoda, Eran(2000), "Internal politics in public administration systems: An empirical with job congruence, organizational citizenship behavior and – n-role performance", public personnel management, Vol 22, pp185-203.
- Williams,L.J& Anderson, S.E(1991), Job satisfaction and organizational commitment as prodictors of organizational citizenship of management, 17.
- Williams.S.D(2004), personality, attitude and leader influenes on divergent thinking and creativity in organizations. European Journal of Innovation management, 7, 3, 187-204.

Investigating The Relationship Between Organizational Citizenship Behavior and Job Self-Efficacy among Elementary School Teachers in Bushehr County

Sakineh Soltani¹, Farkhunde Garnezhadeh², Shahla Sanai³, Esmat Mohammadi⁴

1- Fourth Grade Teacher, Bushehr County Education Department

2-Third Grade Teacher, Bushehr County Education Department

3-Fourth Grade Teacher, Bushehr County Education Department

4- Educational Instructor, Fadak Girls' Elementary School, Bushehr County Education Department

Abstract

Today, organizations have significantly influenced people's lives, so that people are in contact with numerous organizations daily, people spend most of their lives in organizations or in relation to organizations, and this indicates the importance of the position of organizations in the current world. One of the variables that are considered important in organizations, the purpose of this study was to investigate the relationship between organizational citizenship behavior and job self-efficacy of secondary school teachers in Bushehr city education department. A statistical sample of 150 teachers was randomly selected. To conduct this study, three organizational justice questionnaires were used: Chester et al. with a Cronbach's alpha coefficient of 0.89, Oregon and Kanoski's organizational citizenship behavior with an alpha coefficient of 0.78, and Sherer et al.'s self-efficacy questionnaire with a Cronbach's alpha coefficient of 0.83. ($P < 0.001$) The results showed that there was a significant positive relationship between organizational justice, organizational citizenship behavior, and job self-efficacy. There was no significant difference between male and female employees in terms of organizational justice, organizational citizenship behavior, and job self-efficacy. There was a significant difference between formal and contract employees in terms of self-efficacy, and regression analysis showed that only procedural justice was a significant predictor of employees' job self-efficacy. Of the organizational citizenship behavior components, altruism and conscientiousness were significant predictors of job self-efficacy, but other components of citizenship behavior were not significant predictors. The results of the regression analysis showed that organizational justice and organizational citizenship behavior were significant predictors of job self-efficacy.

Keywords: Organizational Citizenship Behavior, Job Self-Efficacy, Secondary School Teachers, Bushehr Education